

RELAȚIILE ECONOMICE ALE ȚĂRII ROMÂNEȘTI CU ȚĂRILE PENINSULEI BALCANICE DIN SECOLUL AL XIV-LEA PÎNĂ LA MIJLOCUL SECOLULUI AL XVI-LEA

DINU C. GIURESCU

Constituirea Țării Românești și a Moldovei independente la începutul și la mijlocul secolului al XIV-lea a sintetizat pe o treaptă superioară o evoluție de mai multe secole a societății feudale românești, deschizând totodată calea unei etape noi și de durată. Pentru o jumătate de mileniu, pînă la Unirea din 1859, se constituia un nou cadru politic al dezvoltării forțelor productive și al relațiilor sociale — cu contradicțiile de clasă respective — și se asigurau astfel bazele materiale pentru manifestarea creatoare a literaturii și artei noastre. În Transilvania, în diferitele regiuni și comitate, organizarea social-politică a românilor conduși de cneji și de jupani, cîrmuindu-se după legi proprii, unele statornicite încă din timpul voievodatelor, în secolele IX—X, a constituit temeiul pentru manifestarea culturii naționale românești, care a ajuns la o treaptă superioară a creației artistice (vezi exemplul citoriilor de lemn din Maramureș și din alte locuri) ¹.

În statele care strînseseră în jurul unei cîrmuiri centrale «țările» mai mici de pînă atunci, creșterea forțelor productive se manifestă concret, în secolele XIV—XVI, prin circulația monetară (nu numai sporită față de perioada precedentă, dar cunoscînd forme calitativ noi în emisiunile proprii ale voievozilor români), prin consolidarea orașelor, centre ale meșteșugurilor și schimbului prinzînd în rețeaua drumurilor lor principalele zone ale țării, prin rolul tot mai activ al elementelor locale în negoțul extern și locul preponderent dobîndit dreptat de tîrgoveți în tranzitul produselor orientale spre Transilvania și Ungaria, prin oprirea pe linia Dunării a neguțătorilor turci și levantini, care vreme îndelungată n-au putut răzbi pe piața nord-dunăreană ² (chiar și mai tîrziu, cu toată întărirea dominației otomane în secolele al XVII-lea și al XVIII-lea, Țările Române de la sud și est de Carpați și-au păstrat sistemul vamal și tarifele proprii, deosebite de acelea ale Porții Otomane).

¹ Unele aspecte privind vechimea organizării social-politice românești din Transilvania sînt analizate de acad. D. Prodan, *Domeniul Beiușului la 1600*, în «Anuarul Institutului de istorie din Cluj», t. V, 1962, îndeosebi p. 52.

² Lipsind cifrele, urmărim dezvoltarea economică, după constituirea Țării Românești, prin manifestările ei concrete în diferitele sectoare ale vieții sociale și de stat.